

Jolanta Iwin-Garzyńska

Wspólna skonsolidowana korporacyjna podstawa opodatkowania szansą rozwoju regionu

Ekonomiczne Problemy Usług nr 97, 371-382

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Jolanta Iwin-Garzyńska

Uniwersytet Szczeciński

WSPÓLNA SKONSOLIDOWANA KORPORACYJNA PODSTAWA OPODATKOWANIA SZANSĄ ROZWOJU REGIONU

Wprowadzenie

Obecny kryzys finansowy i finansów publicznych, który dotknął kraje Unii Europejskiej, uwidoczniał także problem systemów podatkowych obowiązujących w 27 unijnych krajach. Kraje europejskie są teraz w trudnej sytuacji, gdyż z jednej strony pragną utrzymać ulgi podatkowe w celu ożywienia gospodarki, a z drugiej strony podnoszą podatki, aby ustabilizować finanse publiczne i zmniejszyć zadłużenie. Często zalecanym sposobem na zmniejszenie skutków kryzysu jest podniesienie podatków. Takie stanowisko formułowane jest zarówno przez międzynarodowe organizacje gospodarcze, jak i profesorów ekonomii¹. Dla finansów samorządowych i potencjału rozwoju regionu jest to aspekt niezwykle ważny, gdyż warunkuje wielkość środków, jakie pozyskują samorządy z tytułu udziału w podatkach dochodowych². Dla rozwoju regionu to nie tylko udział gmin w podatkach dochodowych jest ważny, ale także potencjał finansowy i podatkowy przedsiębiorstw, głównie sektora MŚP.

¹ Profesor Jan Czekaj napisał „Jeżeli sytuacja Polski nie będzie tak korzystna, jak założył rząd, musimy się liczyć z koniecznością głębszych cięć wydatków, jak również wzrostu podatków”. *Finanse państwa do przeglądu*, „Rzeczpospolita” z 27.10.2011. Por. także tenże, *Odważne zamierzenia*, „Rzeczpospolita” z 21.11.2011; T. Lubińska, *Zarządzanie finansami w kryzysie*, „Rzeczpospolita” z 3.09.2010; tenże, *To nie rozdęte wydatki są problemem*, „Rzeczpospolita” z 13.05.2011.

² Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, DzU 2010, nr 80, poz. 526, wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 39,34%, a wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku posiadających siedzibę na obszarze gminy wynosi 6,71%.

Koncepcja CCCTB ma na celu ograniczenie kosztów i redukcję przeszkód w działalności firm wewnątrz wspólnoty europejskiej. Problemy przedsiębiorstw wynikają ze zróżnicowanych wymogów naliczania podatku dochodowego od osób prawnych oraz braku możliwości konsolidacji wyniku finansowego na potrzeby podatkowe. Dotyczy zatem nie tylko przedsiębiorstw transgranicznych, ale wszystkich podmiotów (osób prawnych) prowadzących działalność w Unii Europejskiej, w tym także regionalnych. Celem artykułu jest przybliżenie koncepcji wspólnej podstawy opodatkowania (CCCTB) i wskazanie na jej znaczenie dla rozwoju regionalnego w Polsce.

1. Idea CCCTB dla rozwoju regionu

Wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej Polska zobowiązała się do prowadzenia prac zmierzających do wypracowania spójnych metod określania kluczowych dla gospodarki i przedsiębiorstw pojęć, takich jak przychód, dochód, koszt podatkowy. Harmonizacja przepisów dotyczących podatku dochodowego od osób prawnych powinna przyczynić się do zmniejszenia barier w rozwoju i spowodować wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw polskich między innymi przez ograniczenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej poza granicami kraju, zwiększenie stabilności i przejrzystości prawa podatkowego oraz ułatwione porównywanie obciążeń podatkowych między poszczególnymi krajami.

Wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania (CCCTB) ma na celu rozwiązanie przeszkód do rozwoju przedsiębiorstw na jednolitym rynku unijnym wynikających z braku wspólnych zasad podatku dochodowego. Obecnie stosowane systemy podatkowe w zakresie podatku dochodowego często prowadzą do nadmiernego opodatkowania, podwójnego opodatkowania przedsiębiorstw, co w obliczu dużych kosztów administracyjnych oraz wysokich kosztów przestrzegania prawa podatkowego obniża konkurencyjność przedsiębiorstw wewnątrz Unii Europejskiej i wszelkich przedsiębiorstw unijnych wobec podmiotów z państw spoza UE. Taka sytuacja jest sprzeczna z priorytetami określonymi w dokumencie *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*³, zwanym dalej *Strategią 2020*. Jej celem jest inteligentny i zrównoważony rozwój, który może sprzyjać włączeniu społecznemu, umie

³ *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Komunikat Komisji Europa 2020, Bruksela 2010, KOM (2010) 2020 wersja ostateczna.

znaleźć sposób na stworzenie nowych miejsc pracy i określić kierunek rozwoju państw Unii Europejskiej. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Z priorytetami związane są następujące nadrzędne cele UE, czyli:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lat powinien wynosić 75%,
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB krajów UE,
- należy osiągnąć cele 20/20/20 w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki),
- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie,
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln⁴.

Wpisanie w *Strategię 2020* koncepcji CCCTB podkreśla znaczenie procesu harmonizacji podatków dochodowych w rozwoju Unii Europejskiej. Ukazuje to strategię rozwoju regionów, szczególnie uwidaczniającą się w priorytecie, w którym podkreślono istotę sprzyjania włączeniu społecznemu. Niewątpliwie rozwój regionu to wzrost zatrudnienia, więcej młodych osób zdobywających wyższe wykształcenie i mniej osób zagrożonych ubóstwem.

Główną korzyścią wynikającą z wprowadzenia CCCTB dla przedsiębiorstw w regionach będzie zmniejszenie kosztów przestrzegania przepisów podatkowych. Z danych opublikowanych przez Komisję Europejską wynika, że wprowadzenie koncepcji może prowadzić do obniżenia kosztów przestrzegania przepisów prawa podatkowego od 7%. Rzeczywiste ograniczenie tych kosztów może wywierać istotny wpływ na zdolność firm i ich chęci do ekspansji za granicę, także firm, które dotychczas miały jedynie zasięg regionalny⁵.

⁴ Tamże.

⁵ Por. Council Directive on a Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB); Brussels, COM (2011) 121/4, 2011/0058 (CNS) {SEC(2011) 315} {SEC(2011) 316}. Z szacunków Komisji

Koncepcja ma duże znaczenie dla racjonalizacji systemu podatkowego, opodatkowania podatkiem dochodowym przedsiębiorstw. W tym kontekście istotna jest kwestia dochodu jako podstawy opodatkowania, a w szczególności wielkość kosztów stanowiących koszty uzyskania dochodu w zestawieniu z kosztami nieuznawanymi przez prawo podatkowe za koszty uzyskania przychodu, a także ukanie dochodów niepodatkowych.

2. Założenia koncepcji CCCTB

Jednym z podstawowych celów prawa wspólnotowego jest zniesienie przeszkód w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego. Przeszkodą taką jest brak uregulowań wspólnotowych, które dotyczyłyby przedsiębiorstw prowadzących działalność na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego. Podstawa opodatkowania dla podmiotów wchodzących w skład takiej grupy jest ustalana zgodnie z zasadami przyjętymi w państwie, w którym każda z tych spółek ma siedzibę. Ustalenie, jaka część globalnego dochodu grupy powinna być przypisana danej spółce w państwie jej siedziby, nastrocza poważnych problemów, zwłaszcza w świetle skomplikowanych zasad i procedur dotyczących cen transferowych. W konsekwencji działalność transgraniczna pociąga za sobą wyższe koszty administracyjne związane z opodatkowaniem i większe ryzyko. Wiele wątpliwości budzi też transgraniczne pokrywanie strat pomiędzy spółkami grupy. Próbą rozwiązania tych problemów było opracowanie koncepcji CCCTB.

Określenie „wspólna” w nazwie CCCTB oznacza, że wszystkie elementy niezbędne do jej ustalenia będą określone prawem wspólnotowym. Przepisy dyrektywy regulują (obecnie w wymiarze bardzo ogólnym) takie zagadnienia, jak pojęcie przychód, w tym wyłączenia i zwolnienia, koszty jego uzyskania: koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, zasady ustalania roku podatkowego, zasady wyceny aktywów, moment uzyskania przychodu i poniesienia kosztu itp.

Określenie „korporacyjna” w nazwie CCCTB oznacza, że przepisy regulujące CCCTB będą miały zastosowanie do spółek mających siedzibę na terytorium

Europejskiej wynika, że nowa regulacja pozwoliłaby na zaoszczędzenie w Unii Europejskiej ok. 700 mln euro rocznie tylko na kosztach dostosowania do innych systemów fiskalnych, ok. 1,3 mld euro w wyniku konsolidacji zasad obliczeniowych oraz prawie 1 mld euro kosztów działalności transgranicznej. Zdaniem ekspertów, takie rozwiązanie zwiększyłoby atrakcyjność UE jako miejsca do większych inwestycji.

państw członkowskich lub na terytorium państw trzecich, jeśli posiadają zagraniczny zakład na terytorium UE oraz podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w państwach członkowskich.

Określenie „skonsolidowana” w nazwie CCCTB oznacza, że podstawa ustalona dla grupy spółek nie obejmuje żadnych dochodów (strat) uzyskanych (poniesionych) w związku z transakcjami pomiędzy spółkami grupy, takich jak sprzedaż zapasów, środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, papierów wartościowych czy świadczenie usług. Transakcje wewnątrzgrupowe są pod względem podatkowym traktowane neutralnie. Oznacza to niestosowanie do spółek wchodzących w skład grupy CCCTB przepisów o podmiotach powiązanych i cenach transakcyjnych. Skutkiem konsolidacji jest także automatyczne wyrównywanie strat jednych spółek dochodami innych spółek grupy bez żadnych ograniczeń oraz niepobieranie podatków u źródła od jakichkolwiek płatności dokonywanych między spółkami grupy (dywidendy, odsetki, należności licencyjne).

Wprowadzenie CCCTB ma w założeniu przyczynić się do usunięcia przeszkód natury podatkowej w działalności grup spółek o zasięgu transgranicznym, a w szczególności spowodować:

- obniżenie kosztów administracyjnych związanych z opodatkowaniem,
- niestosowanie regulacji dotyczących podmiotów powiązanych (ustalanie cen transakcyjnych, sporządzanie dokumentacji),
- pokrywanie strat spółek (zakładów) objętych CCCTB, tak jak w przypadku podatkowych grup kapitałowych o zasięgu krajowym,
- uproszczenie opodatkowania transgranicznych operacji restrukturyzacyjnych,
- całkowite wyeliminowanie ryzyka podwójnego opodatkowania dywidend,
- usunięcie wszelkich innych przypadków podwójnego opodatkowania, dyskryminacji i restrykcji⁶.

Koncepcja CCCTB ma także na celu zwiększenie stopnia harmonizacji podatkowej w UE oraz ograniczenie kosztów i redukcję przeszkód w działalności firm wewnątrz wspólnoty europejskiej. Problemy przedsiębiorstw wynikają ze zróżnicowanych wymogów naliczania podatku dochodowego od osób prawnych oraz braku możliwości konsolidacji wyniku finansowego na potrzeby podatkowe.

⁶ H. Litwińczuk, *Wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania – koncepcja i szanse wprowadzenia*, „Prawo i Podatki” 2006, nr 9, s. 12.

Dotyczy zatem nie tylko przedsiębiorstw transgranicznych, ale wszystkich podmiotów (osób prawnych) prowadzących działalność w Unii Europejskiej, a szczególnie przedsiębiorstw regionalnych, których siła decyduje o potencjale rozwoju regionu.

Koncepcja CCCTB ma duże znaczenie dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Jej celem jest wsparcie tych przedsiębiorstw oraz zachęcanie do rozwoju działalności na jednolitym rynku europejskim⁷. Wynika stąd, że z programu będą korzystać przedsiębiorstwa różnej wielkości, ale jest szczególnie istotny dla MŚP, aby czerpały korzyści z jednolitego rynku. CCCTB przede wszystkim przyczyni się do zmniejszenia przeszkód podatkowych i obciążeń administracyjnych, co zapewni prostsze i tańsze procedury dla MŚP i zachęci je do rozszerzenia działalności w całej UE. CCCTB oznacza, że działające w regionach małe i średnie przedsiębiorstwa będą stosowały zasady jednego systemu podatkowego do obliczenia podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych.

Koncepcja CCCTB ma na celu zapewnienie spójności krajowych systemów podatkowych, ale nie obejmuje harmonizacji stawek podatkowych. Komisja Europejska uważa, że uczciwa konkurencja poprzez stawki podatkowe jest godna wsparcia. Różnice stóp opodatkowania umożliwiają bowiem pewną konkurencję podatkową i dlatego powinny być utrzymane na rynku wewnętrznym. Taki system nie tylko zwiększa przejrzystość zasad opodatkowania dochodów, ale również umożliwia państwom członkowskim zachowanie konkurencyjności na rynku wewnętrznym i uwzględnienie potrzeb budżetowych.

3. Elementy systemu CCCTB i korzyści dla regionu

W projektowaniu wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania ważne jest przesłanie, że jednolita baza podatkowa powinna wspierać wydatki na badania i rozwój. W projekcie dyrektywy zapisano, że wszystkie koszty związane

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Przegląd programu *Small Business Act* dla Europy COM (2011) 78, wersja ostateczna 23.2.2011. Program *Small Business Act* dla Europy (SBA) to kompleksowe ramy polityki na rzecz MŚP, który promuje przedsiębiorczość i utrwała zasadę „najpierw myśl na małą skalę” w stanowieniu prawa i kształtowaniu polityki, aby zwiększyć konkurencyjność MŚP. Por. Komunikat Komisji „Najpierw myśl na małą skalę” – Program *Small Business Act* dla Europy, COM (2008) 394 wersja ostateczna.

z badaniami i rozwojem podlegają odliczeniu jako koszty uzyskania przychodu. Podejście to będzie zachętą dla przedsiębiorstw decydujących się na przystąpienie do systemu wspólnotowej bazy podatku dochodowego, aby inwestowały w badania i rozwój. Niewątpliwie będzie to miało duże znaczenie dla rozwoju regionów, w których przedsiębiorstwa mają siedzibę.

W projekcie dyrektywy Komisja proponuje wprowadzenie CCCTB na zasadzie fakultatywnej. Oznacza to, że grupa przedsiębiorstw lub pojedynczy podatnicy mieliby prawo wyboru reżimu podatkowego określonego w dyrektywie, albo dalszego stosowania krajowego systemu podatku dochodowego. Projekt CCCTB jest więc ważnym krokiem na drodze harmonizacji opodatkowania dochodu przedsiębiorstw, który zwiększając konkurencyjność zewnętrzną UE, ma jednocześnie ograniczyć szkodliwą konkurencję wewnętrzną. W dyrektywie nie przewiduje się ujednolicenia stawek podatku⁸.

Opracowując system podatkowy w ramach koncepcji CCCTB, kierowano się zasadami równowagi między elastycznością a standaryzacją uregulowań, szczegółowością a ogólnością oraz atrakcyjnością rozwiązań zaproponowanych w koncepcji w stosunku do rozwiązań krajowych. Pozostawienie przedsiębiorstwom możliwości wyboru opodatkowania według zasad określonych w koncepcji pozwala na kształtowanie struktury i wysokości podstawy opodatkowania⁹. Dla przedsiębiorstw sektora MŚP działających w regionach jest to dobre rozwiązanie. Mogą rozważyć „przejście na CCCTB”, co pozwoli na ujednolicenie obowiązującego ich systemu podatku dochodowego z podatkiem wspólnotowym i zwiększenie elastyczności funkcjonowania.

Dla przedsiębiorstw niezwykle ważna jest kategoria kosztów uzyskania przychodu, która warunkuje bazę podatku dochodowego. Koszty uzyskania przychodu zdefiniowano jako „wszystkie koszty poniesione przez podatnika w wartości netto w celu osiągnięcia lub zabezpieczenia dochodów, w tym koszty badań naukowych i prac rozwojowych oraz koszty podwyższenia kapitału lub zadłużenia w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą”¹⁰. Z definicji tej wynika, że wszelkie koszty poniesione przez przedsiębiorstwo w związku z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą będą stanowić koszty podatkowe. W projek-

⁸ Trudno jednak tę deklarację traktować jako wiecznie wiążącą, ponieważ ujednolicenie bazy podatkowej sprowadzi konkurencję podatkową między państwami członkowskimi do ostatniego zostawionego w ich gestii parametru, jakim jest stawka nominalna.

⁹ M. Supera-Markowska, *Wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania jako koncepcja harmonizacji opodatkowania korporacyjnego w UE*, CH Beck, Warszawa 2010, s. 204–205.

¹⁰ Por. Council Directive on a Common..., art. 12, s. 23.

cie dyrektywy wskazano, że koszty oraz wszystkie inne pozycje podlegające odliczeniu ujmują się w roku podatkowym, w którym je osiągnięto lub poniesiono. Poniesienie zaś kosztu podlegającego odliczeniu następuje w momencie spełnienia następujących warunków: po pierwsze – powstanie obowiązku dokonania płatności; po drugie – możliwość ustalenia wysokości kwoty zobowiązania z należytą dokładnością; po trzecie – w przypadku obrotu towarami przeniesienie na podatnika istotnego ryzyka oraz korzyści wynikających z prawa własności towarów, natomiast w przypadku świadczenia usług otrzymanie usługi przez podatnika.

W analizie kosztów podatkowych według koncepcji CCCTB szczególnie ważna jest przyjęta w rozwiązaniach zasada memoriału, choć w projekcie wyraźnie zapisano rozdzielenie zasad rachunkowości od zasad ustalania dochodu dla celów podatkowych. Korzyści takiej zasady ujmowania kosztów będą szczególnie widoczne przy kosztach finansowych, odsetkowych. Według zapisów polskiej ustawy, odsetki są zaliczane do kosztów uzyskania przychodu według zasady kasowej. Zasada memoriału jest stosowana zarówno w MSR/MSSF jak i krajowych standardach rachunkowości¹¹. Można stąd wnioskować, że koszty odsetkowe pomniejszałyby podstawę opodatkowania w momencie ich naliczenia, a nie faktycznej zapłaty. Jest to rozwiązanie korzystne dla przedsiębiorstw polskich.

Warto na zakończenie odwołać się do orzecznictwa ETS. W jednym z wyroków sąd orzekł: „Chociaż władztwo podatkowe w zakresie podatków bezpośrednich znajduje się w gestii państw członkowskich, to jednak powinno być ono wykonywane zgodnie z prawem wspólnotowym, co zakłada konieczność eliminowania wszelkiej dyskryminacji, jawnej czy ukrytej ze względu na obywatelstwo”¹².

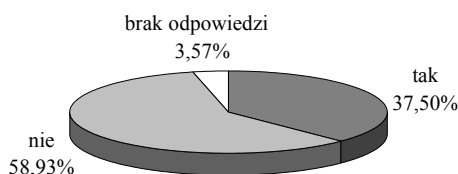
4. Koncepcja CCCTB w opinii przedsiębiorstw polskich

Celem dotychczasowych rozważań była ogólna analiza rozwiązań systemu podatkowego w ramach CCCTB i zasygnalizowanie korzyści, jakie mogą z niego wynikać dla rozwoju regionów. Omawiając odpowiednie zapisy dyrektywy, wskazano, że polskie przedsiębiorstwa działające w regionach również mogą wykorzystać rozwiązania zapisane w projekcie dyrektywy i że będą one korzystne

¹¹ Por. Ustawę z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości, tekst jednolity DzU 2011, nr 232, poz. 1378, art. 6, ust. 1.

¹² C-279/93 Schumacker; C-80/94 Wielockx; C-107/94 Ascher; C-250/95 Futura.

zarówno dla nich jak i dla rozwoju regionu. Istotne jest zatem zbadanie, czy są im znane rozwiązania opisane w projekcie dyrektywy. Badanie wykonano w latach 2010–2011 w ramach realizacji projektu finansowanego ze środków MNiSW¹³. Przedsiębiorców zapytano o znajomość idei wspólnej skonsolidowanej korporacyjnej podstawy opodatkowania. Wyniki zilustrowano na wykresie 1. Wynika z niego, że idea CCCTB znana jest ponad 1/3 badanych przedsiębiorstw. Wynik ten należy uznać za dostateczny – biorąc pod uwagę, że prace nad koncepcją trwają już ponad 10, brak całkowitej wiedzy o projekcie nie jest dobrym sygnałem. Może to jednak wynikać z faktu, że polskie przedsiębiorstwa, szczególnie te z sektora MŚP, są „zarzucane” ciągle nowymi rozwiązaniami w obowiązujących ich podatkach i nie mają czasu na zainteresowanie się prognozowanym systemem, którego wprowadzenie cały czas jest niepewne. Niewielka wiedza o systemie CCCTB wpływa na świadomość korzyści, które mogą odnieść przedsiębiorstwa, przystępując do niego. Odpowiednie dane przedstawiono w tabeli 1.

Wykres 1. Czy przedsiębiorcom znana jest idea CCCTB?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Z danych zawartych w tabeli 1 wynika, że dla polskich przedsiębiorstw rozwiązania podatkowe określone w projekcie dyrektywy są istotne z uwagi na bardziej przejrzystą politykę podatkową oraz usuwanie barier podwójnego opodatkowania. Jest to ważny sygnał, że przedsiębiorcy nade wszystko oczekują stabilności i przejrzystości systemu podatkowego, a ponadto mają nadzieję, że wprowadzenie systemu będzie sprzyjać usunięciu barier ustanowionych przez różne systemy podatkowe. Niepokojący jest jednak fakt, że ponad 37% badanych

¹³ Projekt badawczy MNiSW *Potencjał podatkowy przedsiębiorstw polskich w kontekście idei ujednolicenia podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych i harmonizacji prawa podatkowego w Unii Europejskiej* (nr projektu: N N113 291337, kierownik – J. Iwin-Garczyńska). Na ankiety dotyczące znaczenia kosztów i przychodów podatkowych odpowiedziało 112 przedsiębiorców – osób prawnych z całej Polski. Wśród ankietowanych podmiotów dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Tabela 1

Znaczenie dla przedsiębiorców korzyści z zastosowania CCCTB (%)

	0	1	2	3	4	5	Brak odpo- wiedzi	Razem
Usunięcie barier ustanowio- nych przez różne krajowe systemy podatkowe	5,36	3,57	7,14	10,71	12,50	23,21	37,50	100,00
Uproszczenie administra- cyjne i redukcja obciążeń biurokratycznych	3,57	8,93	10,71	5,36	16,07	17,86	37,50	100,00
Stworzenie warunków do równego traktowania przed- siębiorstw mających siedziby w różnych państwach człon- kowskich	7,14	7,14	8,93	8,93	10,71	19,64	37,50	100,00
Usunięcie problemów podwójnego opodatkowania i unikania opodatkowania	3,57	3,57	8,93	3,57	8,93	33,93	37,50	100,00
Lepsze wykorzystanie kapi- tału, wzrost konkurencyjno- ści, tworzenie nowych miejsc pracy	1,79	8,93	10,71	12,50	14,29	14,29	37,50	100,00
Stworzenie bardziej przejrz- ystej polityki podatkowej	1,79	3,57	3,57	10,71	17,86	25,00	37,50	100,00
Transgraniczne wyrównywa- nie zysków i strat	7,14	10,71	8,93	7,14	7,14	21,43	37,50	100,00

0 – nieistotne, 5 – istotne.

Źródło: na podstawie badań ankietowych.

przedsiębiorców, którym znana była koncepcja CCCTB, nie udzieliło odpowiedzi na pytania.

Zakończenie

Rozwój przedsiębiorstw w regionach warunkuje nie tylko ich bogactwo, ale i państwa. Przedstawione rozważania miały na celu uzasadnić hipotezę, że koncepcja CCCTB nie będzie bierna wobec tych procesów. Z istoty koncepcji CCCTB wynika, że wprowadzenie zawartych w projekcie dyrektywy rozwiązań nie pozostanie bez wpływu na konkurencyjność przedsiębiorstw. Badania empiryczne potwierdziły, że polskie przedsiębiorstwa w dużej mierze żyją dniem dzisiejszym. Nie znają koncepcji, która może być dla nich korzystna. Jednak

przedsiębiorcy, którzy zapoznali się z jej treścią, widzą duże możliwości stworzenia bardziej przyjaznej polityki podatkowej.

W projekcie dyrektywy Komisja zaproponowała wprowadzenie CCCTB na zasadzie fakultatywnej. Oznacza to, że grupa firm lub pojedynczy podatnicy mieliby prawo wyboru reżimu podatkowego określonego w dyrektywie albo dalszego stosowania krajowego systemu podatku dochodowego. Projekt CCCTB jest więc ważnym krokiem na drodze harmonizacji opodatkowania dochodu przedsiębiorstw, który zwiększając konkurencyjność zewnętrzną UE, ma jednocześnie ograniczyć szkodliwą konkurencję wewnętrzną. W dyrektywie nie przewidziano ujednolicenia stawek podatku¹⁴.

Literatura

Czekaj J., *Finanse państwa do przeglądu*, „Rzeczpospolita” z 27.10.2011.

Czekaj J., *Odważne zamierzenia*, „Rzeczpospolita” z 21.11.2011.

Litwińczuk H., *Wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania – koncepcja i szanse wprowadzenia*, „Prawo i Podatki” 2006, nr 9.

Lubińska T., *To nie rozdęte wydatki są problemem*, „Rzeczpospolita” z 13.05.2011.

Lubińska T., *Zarządzanie finansami w kryzysie*, „Rzeczpospolita” z 3.09.2010.

Supera-Markowska M., *Wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania jako koncepcja harmonizacji opodatkowania korporacyjnego w UE*, CH Beck, Warszawa 2010.

Akty prawne

Council Directive on a Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB); Brussels COM (2011) 121/4, 2011/0058 (CNS) {SEC(2011) 315} {SEC(2011) 316}.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, DzU 2010, nr 80 poz. 526.

Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach, tekst jednolity DzU 2001, nr 120, poz. 1300 z późn. zm.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, DzU nr 16, poz. 93 z późn. zm.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Komunikat Komisji Europa 2020, Bruksela, 3.3.2010, KOM (2010) 2020 wersja ostateczna.

¹⁴ Trudno jednak tę deklarację traktować jako wiecznie wiążącą, ponieważ ujednolicenie bazy podatkowej sprowadzi konkurencję podatkową między państwami członkowskimi do ostatniego zastawionego w ich gestii parametru, jakim jest stawka nominalna.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Przegląd programu *Small Business Act* dla Europy COM (2011) 78, wersja ostateczna 23.2.2011.

Ustawa z dnia 29.09.1994r. o rachunkowości, tekst jednolity DzU 2011, nr 232, poz. 1378.

THE COMMON CONSOLIDATED CORPORATE TAX BASE CHANCE OF DEVELOPMENT OF THE REGION

Summary

The aim of this paper is to present polish tax system in the aspect of tax base end development of region. There will be also conducted the analysis of the possibility of standardizing solutions within tax system of European Union, taking into account the importance and attractiveness of this solution for Polish enterprises.